

สถานการณ์เด็กและเยาวชนจังหวัดแพร่ ประจำปี 2553

เรียบเรียงโดย...พรนภา สำริราชฎ์
กลุ่มนโยบายและวิชาการ
สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดแพร่

การพัฒนาสังคมไทย คือการเตรียมเด็กและเยาวชนภายในวันนี้ให้เป็นผู้ใหญ่ที่ดีในวันหน้า แต่จากการสำรวจข้อมูลในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา พบว่าสังคมไทยในอนาคตมีแนวโน้มที่อาจนำไปสู่สังคมล่มสลาย เนื่องจากปัจจุบันมีปัญหาที่เกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชนไทยในชั้นที่ต้องเร่งแก้ไข และกระทบกับเด็กจำนวนมากโดยจำแนกปัญหาเด็กและเยาวชนไทย เป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ 1) ปัญหาที่เกิดมาจากความยากจนและด้อยโอกาสทั้งที่มีมาแต่กำเนิด หรือผลสืบเนื่องมาจากครอบครัว หรือถูกกระทำจากบุคคลหรือสังคมและ 2) ปัญหาที่เกิดจากพฤติกรรมเบี่ยงเบน เช่น เรื่อง เพศสัมพันธ์ ติดเหล้า บุหรี่ ยาเสพติด ทะเลาะวิวาท ฆ่าตัวตาย เล่นการพนัน เที่ยวเตร่สถานบันเทิง ติดเกม อินเทอร์เน็ต เข้าถึงสื่อลามกอนาจารหรือสื่อที่แสดงความรุนแรง และ ขับรถเร็ว

สำหรับ จังหวัดแพร่ จากรายงานสถานการณ์เด็กและเยาวชน (Child Watch) ภาคเหนือ ปี 2551-2552 ซึ่งได้สำรวจพฤติกรรมเยาวชนและเก็บข้อมูลพฤติกรรมที่เป็นตัวบ่งชี้สถานะเด็กและเยาวชนจากหน่วยงานต่างๆ ที่เคยปฏิบัติมา โดยเก็บข้อมูลทั้งที่เป็นตัวบ่งชี้ด้านสุขภาพอนามัยเด็ก ด้านการศึกษา และด้านภาวะทางสังคม รวมทั้งมีการสำรวจการใช้ชีวิตของเด็กช่วงวัยต่างๆ ด้วย กลุ่มตัวอย่างทั้งจังหวัดกว่า 2,000 คน ครอบคลุมทั้ง 5 ช่วงวัยคือ ประถมศึกษา มัธยมศึกษา ตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย อาชีวศึกษา และอุดมศึกษา โดยพบสถานการณ์หรือแนวโน้มที่น่าสนใจหลายประเด็นดังนี้

1. ข้อมูลพื้นฐานจังหวัดแพร่ โดยสังเขป

ประชากร

ทั้งหมด	463,477 คน
ชาย	226,466 คน
หญิง	237,011 คน

ประชากรวัยเรียน

ช่วงอายุ 0-18 ปี	99,506 คน
ช่วงอายุ 0-25 ปี	114,099 คน
รายได้ต่อหัวประชากรเฉลี่ย	47,058 บาท/คน/ปี

2. สรุปสถานการณ์ที่น่าสนใจของเด็กและเยาวชนจังหวัดแพร่ ปี 2551-2552

เมื่อพิจารณาผลการสำรวจสถานการณ์เด็กและเยาวชนจังหวัดแพร่ ปี 2551-2552 สามารถสรุปสถานการณ์ที่น่าสนใจของเด็กและเยาวชนจังหวัดแพร่ ได้ดังนี้

สถานการณ์ที่มีแนวโน้มดีขึ้นหลายด้าน (เมื่อเปรียบเทียบกับข้อมูลสถานการณ์เด็กและเยาวชน ปี 2550-2551)

ปัจจัยเสี่ยงลดลง ดังนี้

-จำนวนเด็กกระดืบม.ต้นดื่มเหล้าลดลงจากร้อยละ 10.15 เป็นร้อยละ 10.00
ระดับอาชีวศึกษาลดลงจากร้อยละ 63.85 เป็นร้อยละ 55.50

-จำนวนเด็กนักเรียนนักศึกษาสูบบุหรี่ลดลงในระดับ ม.ต้นลดลงจากร้อยละ 13.83 เป็นร้อยละ 3.00 ม.ปลายลดลงจากร้อยละ 27.34 เป็นร้อยละ 8.5 อาชีวศึกษาลดลงจากร้อยละ 21.23 เป็นร้อยละ 16.25 และระดับอุดมศึกษาลดลงจากร้อยละ 29.52 เป็นร้อยละ 24.25
-อัตราเด็กพยายามฆ่าตัวตาย ลดลงจาก 45.22 เป็นร้อยละ 31.92 คนต่อประชากรแสนคน

-เด็กที่ดูการ์ตูนไปในระดับประถมฯลดลงจากร้อยละ 6.75 เป็นร้อยละ 5.25 ม.ต้นลดลงจากร้อยละ 13.02 เป็นร้อยละ 9.75 ม.ปลายลดลงจากร้อยละ 19.70 เป็นร้อยละ 14.25 อาชีวศึกษาลดลงจากร้อยละ 29.41 เป็นร้อยละ 19.50 และระดับอุดมศึกษาลดลงจากร้อยละ 26.13 เป็นร้อยละ 23.50 เด็กที่ดูวีซีดีไปในระดับประถมฯ ลดลงจากร้อยละ 6.75 เป็นร้อยละ 3.00 ม.ต้นลดลงจากร้อยละ 12.78 เป็นร้อยละ 5.50 ม.ปลายลดลงจากร้อยละ 23.78 เป็นร้อยละ 17.50 อาชีวศึกษาลดลงจากร้อยละ 35.71 เป็นร้อยละ 21.50 และระดับอุดมศึกษาลดลงจากร้อยละ 32.16 เป็นร้อยละ 28.50 เด็กที่ดูเว็บไปในระดับประถมฯ ลดลงจากร้อยละ 4.25 เป็นร้อยละ 2.50 ม.ต้นลดลงจากร้อยละ 13.05 เป็นร้อยละ 7.25 ม.ปลายลดลงจากร้อยละ 20.10 เป็นร้อยละ 18.00 อาชีวศึกษาลดลงจากร้อยละ 33.67 เป็นร้อยละ 21.75 เด็กที่ดูคลิปไปในระดับประถมฯลดลงจากร้อยละ 5.51 เป็นร้อยละ 3.75 ม.ต้นลดลงจากร้อยละ 20.64 เป็นร้อยละ 12.50 ม.ปลายลดลงจากร้อยละ 39.29 เป็นร้อยละ 31.50 อาชีวศึกษาลดลงจากร้อยละ 53.45 เป็นร้อยละ 36.50 และระดับอุดมศึกษาลดลงจากร้อยละ 41.21 เป็นร้อยละ 36.75

-อัตราเด็กอายุต่ำกว่าและเท่ากับ 18 ปี ถูกละเมิดเพศ ลดลงจาก 37.13 เป็น 27.13 คนต่อประชากรแสนคน

-อัตราเด็กขอรับการบำบัดยาเสพติด ลดลงจาก 88.38 เป็น 66.93 คนต่อประชากรแสนคน

ขณะเดียวกันพบว่าปัจจัยสร้างหลายปัจจัยที่เพิ่มสูงขึ้น ได้แก่

-เด็กเรียนต่อ ม.4 เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 93.47 เป็นร้อยละ 98.73 ส่วนการเรียนต่อในระดับอุดมศึกษา เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 83.90 เป็นร้อยละ 90.27

-เด็กที่ได้เกี่ยวกับพ่อแม่พี่น้องเป็นประจำ ในระดับประถมฯเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 19.25 เป็นร้อยละ 24.70 ม.ต้นเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 20.59 เป็นร้อยละ 25.00 ม.ปลายเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 20.05 เป็นร้อยละ 24.25 อาชีวฯเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 14.10 เป็นร้อยละ 17.00

-เด็กคุยกับพ่อแม่/ผู้ปกครอง/ญาติผู้ใหญ่เป็นประจำ ในระดับประถมฯ ร้อยละ 80.50 สูงกว่าค่าเฉลี่ยภาคเหนือ คือร้อยละ 77.86 ม.ปลาย ร้อยละ 79.00 สูงกว่าค่าเฉลี่ยภาคเหนือ คือ ร้อยละ 73.99 อาชีวฯ ร้อยละ 67.75 สูงกว่าค่าเฉลี่ยภาคเหนือ คือร้อยละ 63.14

-เด็กที่ช่วยงานบ้านเป็นประจำ ในระดับประถมฯ ร้อยละ 71.00 สูงกว่าค่าเฉลี่ยภาคเหนือ คือร้อยละ 67.16 ม.ปลายร้อยละ 74.50 สูงกว่าค่าเฉลี่ยภาคเหนือ คือร้อยละ 67.50 อาชีวฯ ร้อยละ 66.00 สูงกว่าค่าเฉลี่ยภาคเหนือ คือร้อยละ 60.63

-งบประมาณของ อบต.ที่สนับสนุนด้านการศึกษาเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 4.79 เป็นร้อยละ 12.90 เช่นเดียวกับงบประมาณของเทศบาลที่สนับสนุนด้านการศึกษา เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 3.92 เป็นร้อยละ 27.31

-เด็กเคยเป็นอาสาสมัครทำกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์เพื่อสังคม ในระดับม.ต้นเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 57.61 เป็นร้อยละ 68.25 อาชีวฯ เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 63.33 เป็นร้อยละ 67.50 และอุดมศึกษาเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 76.02 เป็นร้อยละ 79.50

-เด็กใส่บาตรทำบุญเป็นประจำระดับประถมฯ เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 11.50 เป็นร้อยละ 22.25 ม.ต้นเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 6.88 เป็นร้อยละ 12.25 ม.ปลายเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 5.78 เป็นร้อยละ 7.00 อาชีวะฯเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 3.32 เป็นร้อยละ 5.50 และระดับอุดมฯ เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 6.28 เป็นร้อยละ 8.00

-เด็กสวดมนต์ก่อนนอนเป็นประจำ ระดับม.ต้นเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 21.32 เป็นร้อยละ 25.75 ม.ปลายเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 22.81 เป็นร้อยละ 25.50 อาชีวะฯเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 17.39 เป็นร้อยละ 25.00

-เด็กนั่งสมาธิสงบจิตใจเป็นประจำ ระดับประถมฯเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 15.79 เป็นร้อยละ 32.00 อาชีวะฯเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 3.58 เป็นร้อยละ 11.75 และระดับอุดมฯเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 3.77 เป็นร้อยละ 5.00

-เด็กไปวัด/โบสถ์/มัสยิดเป็นประจำ ระดับประถมฯเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 10.03 เป็นร้อยละ 15.50 ม.ต้นเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 5.88 เป็นร้อยละ 9.75 ม.ปลายเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 4.26 เป็นร้อยละ 6.75 อาชีวะฯเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 5.61 เป็นร้อยละ 10.25 และระดับอุดมฯ เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 4.26 เป็นร้อยละ 4.50

-เด็กที่คิดว่าจังหวัดที่เรียนหนังสืออยู่นี้เป็นจังหวัดที่น่าอยู่มาก ระดับประถมฯเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 65.66 เป็นร้อยละ 66.25 ม.ต้นเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 39.90 เป็นร้อยละ 43.50 ม.ปลายเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 38.75 เป็นร้อยละ 39.50

-เด็กที่อยากกลับมาทำงานในจังหวัดที่เรียนหนังสืออยู่นี้มาก ระดับประถมฯเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 55.75 เป็นร้อยละ 61.00 ม.ต้นเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 32.43 เป็นร้อยละ 54.00 ม.ปลายเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 34.50 เป็นร้อยละ 46.75 อาชีวะฯเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 35.04 เป็นร้อยละ 39.25

สถานการณ์ที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น และควรเฝ้าระวัง

พบปัจจัยเสี่ยงสูงขึ้น ได้แก่

-เด็กที่พบเห็นการเสพยาเสพติด ในระดับประถมฯ เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 4.76 เป็นร้อยละ 7.00 ม.ต้นเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 6.63 เป็นร้อยละ 10.25 ม.ปลายเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 4.50 เป็นร้อยละ 8.00 อาชีวะฯเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 7.12 เป็นร้อยละ 11.50 และอุดมฯเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 13.71 เป็นร้อยละ 36.00

-เด็กที่พบเห็นการพกพาอาวุธในสถานศึกษา ในระดับประถมเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 20.35 เป็นร้อยละ 28.25 ม.ปลายเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 20.25 เป็นร้อยละ 26.50 อาชีวะฯเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 23.27 เป็นร้อยละ 26.25 และระดับอุดมฯเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 19.54 เป็นร้อยละ 41.25

-เด็กที่ถูกกรรโชกทรัพย์ในสถานศึกษา ในระดับประถมฯ เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 5.26 เป็นร้อยละ 12.75 อาชีวะฯเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 3.56 เป็นร้อยละ 4.00 และระดับอุดมฯเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 4.32 เป็นร้อยละ 9.50

-เด็กที่ถูกทำร้ายในสถานศึกษา ในระดับประถมฯ เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 15.29 เป็นร้อยละ 25.25 ม.ต้นเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 17.78 เป็นร้อยละ 20.75 ม.ปลายเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 21.30 เป็นร้อยละ 25.00 และอุดมฯ เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 8.65 เป็นร้อยละ 18.75

-อัตราเด็กที่ถูกส่งเข้าสถานพินิจต่อประชากรแสนคน เพิ่มขึ้นจาก 39.92 คน เป็น 40.13 คนต่อประชากรแสนคน

-เด็กเล่นอินเทอร์เน็ตเป็นประจำ ระดับประถมฯเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 14.25 เป็นร้อยละ 21.50 ม.ปลายเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 33.67 เป็นร้อยละ 40.50 และอุดมฯ เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 48.74 เป็นร้อยละ 64.00

-เด็กเล่นเกมออนไลน์ เกมคอมพิวเตอร์ และเกมอื่นๆ ระดับประถมฯเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 23.62 เป็นร้อยละ 40.25 ม.ต้นเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 26.24 เป็นร้อยละ 30.00 ม.ปลายเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 18.23 เป็นร้อยละ 31.25 และระดับอุดมฯเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 22.14 เป็นร้อยละ 33.75

-เด็กที่โหลดเพลง/ภาพ/เกม/ข้อความผ่านโทรศัพท์มือถือเป็นประจำ ระดับประถมฯเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 7.25 เป็นร้อยละ 23.50 ม.ปลายเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 12.88 เป็นร้อยละ 16.25 อาชีวะฯเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 11.46 เป็นร้อยละ 13.00 และอุดมฯ เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 11.08 เป็นร้อยละ 17.00

-อัตราเด็กบาดเจ็บจากอุบัติเหตุรถจักรยานยนต์เพิ่มขึ้นจาก 2,038 คนต่อประชากรแสนคน เป็น 2,601.80 คนต่อประชากรแสนคน

-เด็กเล่นพนันบอลเป็นครั้งคราวถึงเป็นประจำ ในอุดมศึกษาเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 10.80 เป็นร้อยละ 11.75

-เด็กเล่นไฟ/การพนันอย่างอื่นเป็นครั้งคราวถึงเป็นประจำ ระดับประถมเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 5.00 เป็นร้อยละ 6.75

-เด็กซื้อหวยใต้ดินเป็นครั้งคราวถึงเป็นประจำ ระดับประถมฯเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 3.01 เป็นร้อยละ 3.25 ม.ต้นเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 5.90 เป็นร้อยละ 6.75 ม.ปลายเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 11.06 เป็นร้อยละ 13.25 อาชีวะฯเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 11.51 เป็นร้อยละ 20.00 และอุดมฯ เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 12.85 เป็นร้อยละ 21.75

-เด็กซื้อหวยใต้ดินและลอตเตอรี่เป็นครั้งคราวถึงเป็นประจำ ระดับม.ปลายเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 8.79 เป็นร้อยละ 10.00 อาชีวะฯเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 13.27 เป็นร้อยละ 15.75 และอุดมฯเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 14.86 เป็นร้อยละ 21.75

-เด็กที่ยอมรับว่าเคยมีเพศสัมพันธ์ ระดับม.ปลายร้อยละ 18.00 สูงกว่าค่าเฉลี่ยภาคเหนือ คือร้อยละ 13.92 และระดับอุดมฯเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 45.99 เป็นร้อยละ 52.50 และยิ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ยภาคเหนือ คือร้อยละ 45.18

-อัตราส่วนการจดทะเบียนสมรสต่อการหย่าร้าง เพิ่มขึ้นจาก 2.43:1 เป็น 2.13:1

-อัตราเด็กอายุ 10-19 ปี ที่มาทักตลอด เพิ่มขึ้นจาก 1,397.84 เป็น 1,464.48 คนต่อประชากรแสนคน

-อัตราเสียงในทั้งจังหวัด เพิ่มขึ้นจาก 74.05 เป็น 80.91 แห่งต่อประชากรแสนคน เช่นเดียวกับ อัตราร้านอินเทอร์เน็ต เพิ่มขึ้นจาก 6.01 เป็น 63.87 แห่งต่อประชากรแสนคน ปัจจุบันสร้างที่ต่ำลง ได้แก่

-เด็กที่เล่นกีฬาเป็นประจำ ในระดับประถมฯลดลงจากร้อยละ 63.16 เป็นร้อยละ 54.50 ม.ต้นลดลงจากร้อยละ 50.37 เป็นร้อยละ 29.50 และระดับอาชีวะฯลดลงจากร้อยละ 43.85 เป็นร้อยละ 39.75

-เด็กที่รู้สึกปลอดภัยมากเวลาไปโรงเรียน/วิทยาลัย/มหาวิทยาลัยมาก ลดลงเกือบทุกระดับ คือในระดับประถมลดลงจากร้อยละ 40.60 เป็นร้อยละ 33.50 อาชีวะศึกษาลดลงจากร้อยละ 21.34 เป็นร้อยละ 18.00 และอุดมฯ ลดลงจากร้อยละ 26.02 เป็นร้อยละ 23.00

-เด็กที่ชอบไปโรงเรียน/วิทยาลัย/มหาวิทยาลัยมาก ลดลงเกือบทุกระดับ คือระดับประถมลดลงจากร้อยละ 62.91 เป็นร้อยละ 52.50 ม.ปลายลดลงจากร้อยละ 32.91 เป็นร้อยละ 28.75 อาชีวะฯลดลงจากร้อยละ 32.82 เป็นร้อยละ 29.00 และอุดมฯ ลดลงจากร้อยละ 27.88 เป็นร้อยละ 25.00

-คะแนนสัมฤทธิ์ทางการเรียน (O-net) ของนักเรียนชั้น ม.6 ใน 5 วิชาหลัก ลดลงทุกวิชา คือ วิชาภาษาไทยลดลงจาก 49.91 คะแนนเป็น 47.88 คะแนน วิชาสังคมศึกษาลดลงจาก 38.41 คะแนนเป็น 35.95 วิชาภาษาอังกฤษลดลงจาก 31.21 คะแนนเป็น 30.50 และ วิชาวิทยาศาสตร์ลดลงจาก 35.50 คะแนนเป็น 34.61 คะแนน

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น จึงเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งที่ทุกภาคส่วนต้องดำเนินการร่วมกันอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ดังนี้

ครอบครัว สถาบันครอบครัว เป็นสถาบันที่สำคัญที่สุดในการสร้างเด็กและเยาวชนให้มีความเข้มแข็งทั้งทางร่างกายและจิตใจ รวมทั้งการเตรียมความพร้อมที่จะออกไปสู่สังคมภายนอกอย่างมีคุณภาพ พ่อแม่ ผู้ปกครองต้องให้ความรัก ความอบอุ่น และความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูบุตรหลาน เป็นตัวแบบที่ดีของบุตรทั้งในเรื่องค่านิยม คุณธรรมจริยธรรม ซึ่งนับเป็นพื้นฐานสำคัญของ การดำเนินชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคม

สถานการศึกษา จากปัญหาพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนในด้านต่างๆ เช่น ปัญหา ความรุนแรง ปัญหายาเสพติด ปัญหาการตั้งครรภ์นอกสมรส เป็นต้น สถานศึกษาให้ฐานะหน่วยรับผิดชอบการให้องค์ความรู้แก่เด็กและเยาวชน ควรดำเนินการส่งเสริมจัดทำหลักสูตรทักษะชีวิต และทักษะทางสังคมสำหรับเด็กและเยาวชน โดยเฉพาะทักษะการปฏิเสธ ทักษะการสื่อสาร ทักษะการป้องกันตัวเอง การแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า และการแก้ไขปัญหาโดยไม่ใช้ความรุนแรง เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับอนามัยเจริญพันธุ์ บทบาทหญิงชาย และเพศศึกษา

สาธารณสุข จากสถานการณ์ในปัจจุบัน พบว่าเด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสม เช่น การเริ่มมีเพศสัมพันธ์ในอายุน้อยขึ้นกว่าในอดีต ส่งผลให้เกิดปัญหาอื่นๆ ตามมา อาทิ การมีแม่วัยรุ่นอายุต่ำกว่า 15 ปีเพิ่มจำนวนขึ้น อัตราป่วยด้วยโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่นต่อประชากรแสนคนมีแนวโน้มสูงขึ้น กิจกรรมที่ยังคงมีความจำเป็นและต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง คือการสร้างความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับอนามัยเจริญพันธุ์ โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัยเพื่อป้องกันการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น ฝึกให้เด็กรู้จักจัดการกับความเสี่ยง วิเคราะห์ความเสี่ยง ประเมินความเสี่ยง โอกาสอันตราย คิดล่วงหน้าถึงความเป็นไปได้ในด้านลบและรู้จักที่จะปฏิเสธหรือหลีกเลี่ยงสถานการณ์ที่อาจก่อให้เกิดปัญหาอื่นๆตามมา ขณะเดียวกัน สถานการณ์การจับกุมยาเสพติดสะท้อนให้เห็นว่ายาเสพติดได้เข้าไปเกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนมากยิ่งขึ้น พบการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และยาสูบของกลุ่มเยาวชนหญิงมีจำนวนเพิ่มขึ้น อายุของผู้ใช้ยาเสพติดลดลงเรื่อยๆ และจำนวนคดีที่เด็กและเยาวชนกระทำความผิดประเภทยาเสพติดก็เพิ่มจำนวนขึ้น จึงควรมีการรณรงค์ให้ครอบครัวและชุมชนมีบทบาทสำคัญในการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงต่อการใช้ยาเสพติดของกลุ่มเด็กและเยาวชน จัดกิจกรรมให้ความรู้ต่างๆ เกี่ยวกับโทษภัยของยาเสพติดให้กับเด็กและเยาวชน โดยประสานความร่วมมือกับภาคีต่างๆ อาทิ ครอบครัว ชุมชน สถาบันการศึกษา หน่วยงานภาครัฐและเอกชน รณรงค์ให้เด็กและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเฝ้าระวังปัญหาเสพติดในชุมชนของตน

นันทนาการ แม้ว่าที่ผ่านมาจะมีการเปิดพื้นที่สร้างสรรค์และปลอดภัยให้กับเด็กและเยาวชนเพิ่มขึ้น แต่ยังคงพบปัญหาการกระชกตัวของพื้นที่ และการไม่สามารถตอบสนองความต้องการที่แตกต่างหลากหลายของเด็กและเยาวชนได้อย่างเพียงพอ ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรสนับสนุนการเปิดพื้นที่สร้างสรรค์ เพื่อส่งเสริมการใช้เวลาว่างอย่างสร้างสรรค์ ในการดำเนินกิจกรรมการรวมกลุ่มและการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนให้กระจายอยู่ทุกอำเภอ สนับสนุนการจัดตั้ง After School Program สำหรับเด็กและเยาวชนหลังเลิกเรียน ดำเนินการควบคุมพื้นที่เสี่ยงอย่างจริงจัง เช่น ร้านเกม ร้านอินเทอร์เน็ต ร้านคาราโอเกะ รวมทั้งที่รกร้างในชุมชน เป็นต้น

เพื่อลดพื้นที่ทำกิจกรรมที่ไม่สร้างสรรค์ และแปรพื้นที่เสี่ยงเหล่านั้นให้เป็นพื้นที่สร้างสรรค์มากขึ้น จากการศึกษาที่เด็กและเยาวชนส่วนใหญ่ยังคงใช้เวลาในการดูโทรทัศน์ การดูทีวี การใช้สื่ออินเทอร์เน็ต และการเล่นเกมออนไลน์มากกว่าการอ่านหนังสือ จึงควรรณรงค์การสร้างนิสัยรักการอ่านให้กับเด็ก และเยาวชนทั้งที่บ้านและโรงเรียน สนับสนุนการใช้เวลาว่างของเด็กและเยาวชนให้เป็นประโยชน์ โดยให้ความสำคัญกับกิจกรรมจิตอาสา

สภาเด็กและเยาวชน แม้ว่าสภาเด็กและเยาวชนจะได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐอย่างต่อเนื่อง แต่เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้น ทุกภาคส่วนควรให้ความสำคัญกับกระบวนการดำเนินงานของเด็กและเยาวชนในทุกด้าน ทั้งที่มาของสมาชิก กระบวนการทำงาน ร่วมกัน การสนับสนุน/ให้คำแนะนำ และบทบาทการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงของเด็กและเยาวชน ปรับปรุงระบบการจัดเก็บข้อมูล รายงานผลการดำเนินงาน การติดตามนิเทศงานอย่างต่อเนื่อง และเป็นระบบ ส่งเสริมการจัดเวทีให้สภาเด็กและเยาวชนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ทำงานให้มากขึ้น สนับสนุนให้สภาเด็กและเยาวชนที่มีการดำเนินงานที่ดี (Good practice) เพื่อสร้างแรงจูงใจในการดำเนินงานของสภาฯ ส่งเสริมให้มีระบบพี่เลี้ยงของสภาเด็กและเยาวชนในทุกระดับ ในรูปของทีมสหวิชาชีพ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องเข้ามาช่วยส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาศักยภาพ แก่เด็กและเยาวชน และเสริมสร้างความเข้มแข็งของสถาบันครอบครัว โดยบรรจุโครงการและงบประมาณด้านเด็ก เยาวชนและครอบครัวในเทศบัญญัติอย่างชัดเจน จัดทำฐานข้อมูลด้านเด็กและเยาวชนในทุกระดับ เพื่อให้ทราบสถานการณ์ที่เป็นจริง ซึ่งความสอดคล้องเชื่อมโยงเหล่านี้ ย่อมจะช่วยให้เด็กและเยาวชนเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีในวันข้างหน้าได้ในที่สุด

แหล่งข้อมูล : 1.รายงานสภาการณ่เด็กและเยาวชน (Child Watch) ภาคเหนือ ปี 2551-2552
โครงการติดตามสภาการณ่เด็กและเยาวชนรายจังหวัด สถาบันรามจิตติ
2.รายงานการพัฒนาเด็กและเยาวชน ประจำปี 2552
สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส และผู้สูงอายุ
กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์